

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КООРДИНАТАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Сучасна світова економіка проходить етап докорінної перебудови, де творчий підхід та інновації стають основними чинниками забезпечення сталого розвитку держав [2]. Креативна економіка, що базується на інтелектуальній праці та генерації унікальних ідей, дозволяє країнам конкурувати на світовому ринку не за рахунок вичерпних сировинних ресурсів, а шляхом створення продуктів із високою доданою вартістю. Для України цей сектор набуває стратегічного значення, виступаючи не лише інструментом економічного зростання, а й фундаментом для післявоєнного відновлення, модернізації соціальних інститутів та зміцнення культурної дипломатії в межах інтеграції до Європейського Союзу.

Дослідження європейського досвіду свідчить про високий ступінь концентрації креативного сектору в обмеженій кількості країн-лідерів [4]. Зокрема, Італія стабільно утримує першість в експорті креативних товарів, досягнувши частки 34,31% у 2023 році. У структурі торгівлі країнами ЄС ключову роль відіграють ювелірні вироби (понад 57% експорту) та художні твори, тоді як сегмент друкованих видань поступово скорочується під тиском глобальної цифровізації. Важливим висновком аналізу є підтвердження критичної ролі людського капіталу: виявлено дуже сильний прямий зв'язок (коефіцієнт кореляції 96,9%) між чисельністю зайнятих та обсягом створеної валової доданої вартості. Сектор характеризується стрімкою інтелектуалізацією, про що свідчить зростання частки працівників із вищою освітою до 62,3% у 2024 році. Окрему увагу заслуговує досвід Швеції та Естонії, які завдяки системній державній підтримці та розвитку цифрових інкубаторів займають лідерські позиції за інтегральними індексами конкурентоспроможності.

Вітчизняний креативний сектор, попри складну макроекономічну ситуацію та прямі військові загрози, демонструє високий рівень життєздатності та схильність до цифровізації. Ключовою ознакою ринку став масовий перехід до гнучких моделей зайнятості: частка фізичних осіб-підприємців у структурі сектору на початок 2024 року перевищила 89%, що дозволяє бізнесу миттєво адаптуватися до зовнішніх шоків та зберігати операційну діяльність навіть у критичних умовах [3]. Поточні тенденції 2025 року вказують на поступове відновлення галузі: внесок креативної індустрії у

ВВП стабілізується, а обсяги фінансової допомоги через міжнародні програми продовжують бути вагомим джерелом ліквідності для творчих проєктів. Проведене дослідження підтвердило, що такий розвиток критично залежить від модернізації матеріально-технічної бази та оновлення основних засобів, оскільки саме технологічний капітал виступає драйвером продуктивності праці в ІТ-секторі, дизайні та рекламі. За умови стабільного інвестування в інфраструктуру та цифрові технології, валова додана вартість сектору за імовірним сценарієм може перевищити 37 млрд грн уже до 2026 року.

Для реалізації цього потенціалу необхідне впровадження комплексної стратегії підтримки, яка включає оновлення нормативно-правової бази та адаптацію європейських стандартів захисту інтелектуальної власності, зокрема Директиви 2004/48/ЄС, для ефективної боротьби з піратством [4]. Пріоритетними напрямками мають стати стимулювання експорту через цифрові платформи, створення креативних кластерів у безпечних регіонах та впровадження програм грантового співфінансування для митців і стартапів. Важливим кроком є розвиток навчальних програм для підприємців у креативних сферах, що дозволить творчим фахівцям опанувати навички управління проєктами та монетизації ідей на міжнародних ринках. Відновлення інфраструктури в кооперації з провідними архітектурними бюро та активне залучення України до програм «Креативна Європа» дозволять не лише зміцнити міжнародний імідж, а й забезпечити стале економічне зростання на інноваційних засадах, перетворюючи креативність на потужний ресурс післявоєнної відбудови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Creative Europe Desk Ukraine. Про програму «Креативна Європа». URL: <https://creativeeurope.in.ua>.
2. Directive 2004/48/EC on the enforcement of intellectual property rights. *Official Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32004L0048>.
3. Eurostat. Database: Cultural statistics – creative industries. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
4. UNCTAD. Advancing the Measurement of the Creative Economy: A Revised Framework for Creative Industries and Trade. Geneva : United Nations Conference on Trade and Development, 2024. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctsce2024d1_en.pdf.